

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z wniosku G. C.

przy uczestnictwie E. C.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 grudnia 2008 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 17 kwietnia 2008 r., sygn. akt I Ca (...),

odrzuca skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w Ł. – po rozpoznaniu sprawy z wniosku G. C. przy uczestnictwie E. C. o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami – postanowieniem z dnia 28 grudnia 2007 r. ustalił, że w skład majątku wspólnego uczestników wchodziły maszyny rolnicze wymienione w punkcie 1 lit. a – h oraz inwentarz żywy wymieniony w punkcie 1 lit. a – c sentencji, i dokonał podziału tego majątku w ten sposób, że wszystkie jego składniki przyznał na własność uczestniczce E. C. i zasądził od niej na rzecz wnioskodawcy G. C. spłatę w kwocie 122 712 zł, płatną w ratach i terminach bliżej określonych w sentencji.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 9 listopada 2002 r. uczestnicy postępowania zawarli związek małżeński, który z dniem 8 listopada 2005 r. został rozwiązany przez rozwód. Stosunki majątkowe małżonków podlegały ustrojowi wspólności ustawowej. W

czasie trwania małżeństwa uczestnicy zamieszkiwali w gospodarstwie rolnym należącym już wcześniej do E. C., wspólnie prowadzili to gospodarstwo i z osiągniętych dochodów nabyli maszyny rolnicze oraz inwentarz żywy – wymienione w sentencji. Sąd Rejonowy uznał, że oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym oraz że w skład tego majątku należy zaliczyć również nabytą z dochodów gospodarstwa siewkarnię, mimo że nie została ona przez uczestniczkę okazana biegłemu. W rozliczeniach nie uwzględnił natomiast kwoty 124 160,30 zł, stanowiącej ustaloną przez biegłego równowartość indywidualnej ilości referencyjnej, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (jedn. tekst: Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2081 ze zm.), czyli tzw. kwoty mlecznej. Uznał, że wspomniana indywidualna ilość referencyjna jest jedynie wskaźnikiem danego gospodarstwa w zakresie możliwości produkcyjnych mleka i dlatego jej wartość nie podlega rozliczeniu w postępowaniu o podział majątku wspólnego.

Po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji obojga uczestników, Sąd Okręgowy w Ł. postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2008 r. zmienił powyższe postanowienie w ten sposób, że zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy tytułem spłaty kwotę 107 812 zł, płatną w ratach i terminach określonych w sentencji, natomiast w pozostałej części obydwie apelacje oddalił. Sąd Okręgowy uznał, że ustalenia Sądu pierwszej instancji wymagają korekty jedynie w części dotyczącej zaliczenia w skład majątku wspólnego siewkarni o wartości 48 000 zł, pominięcia kwoty 6 200 zł znajdującej się w chwili ustania wspólności na bieżącym rachunku bankowym uczestniczki oraz wartości dwóch sprzedanych krów, sprowadzonych przez wnioskodawcę. Gdy chodzi o siewkarnię przyjął, że uczestnicy jedynie z niej korzystali, po czym zwrócili siewkarnię właścicielowi i dlatego nie została ona okazana biegłemu w czasie oględzin. Sąd Okręgowy zaaprobował natomiast stanowisko Sądu pierwszej instancji co do braku podstaw do rozliczania wartości tzw. kwoty mlecznej, o co wnioskodawca wnosił w swojej apelacji.

Wnioskodawca zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego, w części oddalającej jego apelację co do zaliczenia w skład majątku wspólnego tzw. kwoty mlecznej o wartości 124 160,30 zł oraz siewkarni o wartości 48 000 zł, skargą kasacyjną, w której – powołując się na obydwie podstawy określone w art. 398³ § 1 k.p.c. – wnosił o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej wskazał na naruszenie przepisów art. 45 i art. 31 § 2 k.r.o. przez przyjęcie, że tzw. kwota mleczna, wypracowana dzięki usługom świadczonym przez

niego w czasie trwania wspólności, nie wchodzi w skład majątku wspólnego jako nakład poczyniony z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki. W ramach drugiej podstawy podniósł natomiast zarzut obrazy art. 387 § 1 k.p.c., przez niedostateczne uzasadnienie zaskarżonego postanowienia w części dotyczącej odmowy zaliczenia tzw. kwoty mlecznej w skład majątku wspólnego, i art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie dowolnej oceny zebranego materiału i uznanie zeznań św. T. C., T. B., E. C., W. T. i M. C. oraz zeznań wnioskodawcy dotyczących zakupu siewkarki za pozbawione waloru prawdy. Skarżący oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia kwotą 172 160,30 zł, obejmującą wartość tzw. kwoty mlecznej oraz siewkarki.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁴ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., uczestnik postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, wnosząc skargę kasacyjną, powinien wskazać w niej wartość przedmiotu zaskarżenia. Wskazana wartość nie jest jednak dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego wiążąca. Mogą one poddać ją weryfikacji na podstawie akt sprawy z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, niepubl., z dnia 6 marca 2002 r., V CKN 858/00, niepubl., z dnia 18 maja 2006 r., IV CZ 34/06, niepubl., z dnia 16 listopada 2007 r., II CSK 423/07, niepubl. i z dnia 20 lutego 2008 r., II CZ 113/07, niepubl.).

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, wartością przedmiotu zaskarżenia w sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami jest wartość poszczególnych rzeczy i praw, których objęcie lub nieobjęcie podziałem kwestionuje skarżący, a także wartość roszczeń dochodzonych w tej sprawie, będących przedmiotem zaskarżenia (zob. OSNC 2004, nr 1, poz. 11). Z reguły wartość ta nie przekracza wartości udziału należącego do uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną. Tylko wyjątkowo może być wyższa, np. wtedy, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału lub dochodzi roszczeń z tytułu nakładów (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60), z dnia 18 maja 2006 r., IV CZ 34/06, niepubl., z dnia 11 czerwca 2008 r., V CZ 29/08, niepubl. i z dnia 11 sierpnia 2008 r., V CSK 136/08, niepubl.).

W skardze kasacyjnej wnioskodawca oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia kwotą 172 160,30 zł, w skład której zaliczył rynkową wartość tzw. kwoty mlecznej, czyli indywidualnej ilości referencyjnej związanej z gospodarstwem uczestniczki, oraz spornej

sieczkarni (tj. $124\ 160,30\ \text{zł} + 48\ 000\ \text{zł} = 172\ 160,30\ \text{zł}$). Nie kwestionował przy tym, że, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, indywidualna ilość referencyjna przypada uczestnicze postępowania, jako producentowi wprowadzającemu do obrotu mleko oraz jego przetwory, domagał się jedynie uznania kwoty $124\ 160,30\ \text{zł}$ za nakład z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki. Ponadto zwalczał prawidłowość ustaleń Sądu Okręgowego dotyczących sieczkarni, domagał się zaliczenia jej do majątku wspólnego uczestników, i rozliczenia kwoty $48\ 000\ \text{zł}$ w postępowaniu działowym. Analiza zarzutów zawartych w skardze kasacyjnej prowadzić musi do wniosku, że prawidłowo oznaczona wartość zaskarżenia kasacyjnego wyraża się kwotą $86\ 080,15\ \text{zł}$, wartość konkretnego interesu skarżącego nie wykracza bowiem poza wartość przypadającego mu udziału w składnikach majątkowych, których dotyczy skarga kasacyjna (tj. $172\ 160,30\ \text{zł} : 2 = 86\ 080,15\ \text{zł}$).

Zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach dotyczących zniesienia współwłasności i działu spadku, a tym samym w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami (art. 567 § 3 k.p.c.), jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy, jako niedopuszczalną.